

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP CHO HỌC SINH, SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG KINH TẾ CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI HIỆN NAY

NGUYỄN THỊ HỌC
Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội

Nhận bài ngày 04/10/2025. Sửa chữa xong 08/11/2025. Duyệt đăng 14/11/2025.

Abstract

Professional ethics education is a structured social activity aimed at fostering and developing professional qualities and competencies for future workers. In the era of the Fourth Industrial Revolution and the national orientation toward sustainable development, professional ethics education has become increasingly essential, playing a significant role in cultivating both moral character and professional competence among students in higher education institutions. It helps establish ethical values and behavioral standards that guide students throughout their learning, training, and career development. This article proposes several solutions to enhance the effectiveness of professional ethics education for students at Hanoi College of Industrial Economics today.

Keywords: Education, ethics, Hanoi College of Industrial Economics, profession, solution, students.

1. Đặt vấn đề

Với vai trò là một thành tố gắn liền và quyết định sự phát triển của đất nước, Nghị quyết số 71-NQ/TW về đột phá phát triển giáo dục có nhấn mạnh: "Xây dựng thể hệ con người Việt Nam mới có lòng yêu nước và tự hào dân tộc, đủ bản lĩnh, trí tuệ, năng lực, trình độ, sức khỏe để đáp ứng yêu cầu xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn phát triển mới". Trong đó có xác định: "Giáo dục nghề nghiệp giữ vai trò then chốt trong phát triển lực lượng lao động kỹ năng cao". Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội là một cơ sở giáo dục nghề nghiệp công lập trên địa bàn Thành phố Hà Nội. Hàng năm, quy mô đào tạo lên đến hàng ngàn học sinh, sinh viên (HS-SV). Song song với công tác đào tạo chuyên môn tay nghề, công tác giáo dục đạo đức nói chung và đặc biệt giáo dục đạo đức nghề nghiệp (GDĐĐNN) nói riêng luôn được nhà trường coi trọng. Nhằm cung ứng lực lượng lao động cho địa bàn thành phố và các tỉnh lân cận đạt chuẩn chất lượng. Thông qua giáo dục nghề nghiệp, công tác GDĐĐNN được tiến hành nhằm hình thành đạo đức nghề nghiệp (ĐĐNN) cho HS-SV- lực lượng lao động có kỹ năng cao trong tương lai. ĐĐNN là tổng hợp các quy tắc, nguyên tắc, giá trị, chuẩn mực đạo đức chỉ đạo hành vi, ý thức của con người cần tuân thủ trong quá trình lao động thuộc nghề nghiệp của mình. Đặc điểm chung của ĐĐNN là tinh thần trách nhiệm trong lao động, biết đặt lợi ích chung, lợi ích xã hội, lợi ích tập thể trước và trên lợi ích cá nhân. Nhờ đó, tạo dựng lên uy tín cá nhân, tập thể, thiết lập quan hệ đối tác lâu dài, đem lại hiệu quả tốt cho tập thể và xã hội.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội - Một số vấn đề lý luận

2.1.1. Một số khái niệm

- **Khái niệm đạo đức:** Đạo đức là một trong những hình thái ý thức xã hội, bao gồm một hệ thống các quan điểm, quy tắc, chuẩn mực nhằm đánh giá, điều chỉnh hành vi của con người trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội. Mục đích của đạo đức nhằm hướng hành vi, ý thức con người về các giá trị của Chân - Thiện - Mỹ. Đạo đức chỉ hình thành và phát triển trong xã hội loài người.

Email: hocnt1975@gmail.com

- *Khái niệm nghề nghiệp*: Theo cách hiểu thông thường nghề nghiệp dùng để chỉ một hình thức lao động trong xã hội dựa trên sự phân công lao động xã hội mà con người sử dụng lao động của mình để sáng tạo ra sản phẩm vật chất và tinh thần cho xã hội. Cụ thể như các nghề tồn tại trong xã hội như: Giáo viên, bác sỹ, kĩ sư, luật sư, kiến trúc sư, lập trình viên, họa sỹ... Theo Từ điển Tiếng Việt: “Nghề nghiệp là một công việc mà người ta thực hiện trong suốt cả cuộc đời [1, tr. 32]. Như vậy, nghề nghiệp được hiểu là một công việc mà con người theo đuổi và thực hiện trong suốt cả cuộc đời để duy trì phát triển đời sống cá nhân cũng như cho sự tiến bộ của xã hội.

- *Khái niệm đạo đức nghề nghiệp*: ĐĐNN là một bộ phận quan trọng của đạo đức xã hội, thể hiện những yêu cầu đạo đức cụ thể, có liên quan đến quá trình thực hiện một hoạt động nghề nghiệp cụ thể nào đó. ĐĐNN bao gồm các nguyên tắc, quy tắc, chuẩn mực của một nghề nghiệp cụ thể, trên cơ sở đó mà các thành viên của ngành nghề đó tự đánh giá, điều chỉnh hành vi của bản thân cho phù hợp với nhu cầu, lợi ích, mục đích và sự tiến bộ của xã hội.

- *Khái niệm giáo dục đạo đức nghề nghiệp*: GDĐĐNN là hoạt động có chủ đích của chủ thể giáo dục đến đối tượng được giáo dục nhằm hình thành nên đạo ĐĐNN. Do đó, GDĐĐNN là quá trình chuyển đổi những nguyên tắc, quan điểm, chuẩn mực, lí tưởng ĐĐNN thành phẩm chất, niềm tin, lí tưởng, tình cảm, thái độ, ý chí và động cơ đạo đức cá nhân trong một lĩnh vực nghề nghiệp nhất định. GDĐĐNN trong giai đoạn hiện nay không nằm ngoài mục tiêu giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện, có đạo đức, tri thức, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, trung thành với lí tưởng độc lập dân tộc và CNXH; hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực của công dân, đáp ứng yêu cầu sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.1.2. Cấu trúc quá trình giáo dục đạo đức nghề nghiệp

Giáo dục ĐĐNN là một quá trình biện chứng với sự kết hợp của nhiều yếu tố như: Chủ thể giáo dục; mục tiêu, nội dung giáo dục; đối tượng giáo dục; phương pháp, hình thức giáo dục... nhằm hình thành ĐĐNN cho người lao động trong tương lai [3].

Chủ thể GDĐĐNN là những tập thể và cá nhân tham gia vào quá trình GDĐĐNN gồm có: Các cơ sở giáo dục, các tổ chức, doanh nghiệp và bản thân người học của lĩnh vực nghề nghiệp đó. Với vai trò và vị trí pháp lí của mình, chủ thể GDĐĐNN có chức năng cung cấp nguồn nhân lực đã qua đào tạo, đã được trang bị kiến thức, kĩ năng, thái độ, hành vi ĐĐNN cho xã hội. Ngược lại, với những nhu cầu xã hội đặt ra, thực tiễn đòi hỏi yêu cầu về ĐĐNN các chủ thể GDĐĐNN lại tiếp tục bổ sung nội dung trong chương trình đào tạo để chất lượng đào tạo phù hợp với thực tế thị trường lao động yêu cầu.

Đối tượng GDĐĐNN là những người đang hoặc chuẩn bị bước vào lao động trong một lĩnh vực nghề nghiệp nhất định nào đó. Tùy theo tính chất lao động và lĩnh vực nghề nghiệp mà có độ tuổi tương ứng. Song nhìn chung, độ tuổi thuộc đối tượng GDĐĐNN thường ở độ tuổi lao động (từ 18-22 tuổi) tức là vừa tốt nghiệp phổ thông trung học. Đối với các cơ sở giáo dục nghề nghiệp nói chung, Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội nói riêng, đối tượng GDĐĐNN chính là HS-SV, có tuổi đời từ 18-22. Với sức trẻ, tràn đầy nhiệt huyết, các em có trình độ và yêu thích lĩnh vực nghề nghiệp đang theo học. Tuy nhiên, vừa rời ghế nhà trường ở bậc học phổ thông, mới bước vào học nghề, các em còn thiếu kinh nghiệm sống, kiến thức, kĩ năng và ĐĐNN.

Mục tiêu GDĐĐNN bao gồm các điểm sau: Người học hiểu đúng và đủ kiến thức căn bản về các nguyên tắc, chuẩn mực ĐĐNN, vai trò rèn luyện, tu dưỡng ĐĐNN; Người học có kĩ năng phân tích, nhận diện, đánh giá đúng các hành vi theo chuẩn mực ĐĐNN mà mình theo đuổi; người học thực hành các hành vi chuẩn mực ĐĐNN thể hiện trong quá trình đào tạo tại cơ sở đào tạo, các cơ quan, doanh nghiệp... [2].

2.1.3. Vai trò giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội

Thứ nhất, GDĐĐNN sẽ giúp HS-SV Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội hoàn thiện bản thân đáp ứng yêu cầu của quá trình đào tạo nguồn nhân lực cho đất nước. Hằng năm, với tỉ lệ lực lượng lao động xã hội về hưu nhà nước cần có một số lượng lao động đáp ứng thay thế vị trí bị bỏ trống.

Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội với quy mô hàng năm có hàng ngàn HS-SV ra trường, cung ứng nhiều lao động kĩ năng cao kế cận lực lượng lao động trên các nhóm nghề: Kinh tế, kĩ thuật, dịch vụ, công nghệ. Với 19 ngành nghề đào tạo ở bậc cao đẳng và 9 ngành nghề ở trình độ trung sơ cấp, HS-SV được giáo dục các chuẩn mực ĐĐNN thông qua nội dung các tiết học, môn học thuộc chương trình đào tạo. Từ các môn học chung đến các môn học chuyên môn. Với tổng thời lượng 92 tín chỉ, bố trí trong 3 năm học (đối với hệ cao đẳng), 60 tín chỉ, 2 năm học (đối với hệ trung cấp) việc GDĐĐNN sẽ được lồng ghép trong mỗi tiết học giúp HS-SV nắm vững và nâng cao nhận thức về các chuẩn mực ĐĐNN để điều chỉnh nhận thức, hành vi và hoàn thiện bản thân sau khi tốt nghiệp.

Bảng thống kê tốt nghiệp của Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội trong 3 năm học

Hệ đào tạo \ Năm học	2022 - 2023	2023 - 2024	2024 - 2025	Tỉ lệ tốt nghiệp có việc làm ngay (%)
Cao đẳng	362 (SV)	470 (SV)	560 (SV)	97
Trung cấp	600 (HS)	398 (HS)	762 (HS)	98
Tổng	962 (HS-SV)	868 (HS-SV)	1322 (HS-SV)	98

(Nguồn: Trích trong Báo cáo chính trị trình Đại hội viên chức nhà trường năm 2024)

Kết quả 98% HS-SV có việc làm ngay sau khi tốt nghiệp đã minh chứng công tác giáo dục nói chung và trong đó có GDĐĐNN của nhà trường đang đi đúng hướng. Nhờ được trang bị kiến thức chuyên môn tốt và phẩm chất ĐĐNN căn bản nên số HS-SV của nhà trường thỏa mãn nhu cầu về chất lượng ngày càng cao của người sử dụng lao động trên thị trường trong các năm qua. Việc giáo dục các chuẩn mực đạo đức trong quan hệ với công việc, với đồng nghiệp và với chính bản thân HS-SV sẽ giúp các em có phẩm chất đạo đức, nhân quan đạo đức trong nghề nghiệp của mình để trở thành những người lao động vừa có chuyên môn cao, vừa có uy tín trong tập thể.

Thứ hai, GDĐĐNN giúp cho HS-SV Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội nâng cao nhận thức và thực hiện nghĩa vụ của bản thân, có trách nhiệm hơn trong công việc. Việc GDĐĐNN tại nhà trường không chỉ giúp HS-SV nâng cao nhận thức đạo đức mà còn chuyển hóa thành hành vi đạo đức trong cuộc sống và trong công việc. Đơn cử như nghề Kế toán mà trường đào tạo cho thấy, một kế toán viên giỏi không chỉ thể hiện ở trình độ chuyên môn mà còn ở khả năng giữ vững ĐĐNN, nói không với gian lận, bóp méo số liệu, không báo cáo thuế sai làm thất thu nguồn ngân sách nhà nước. Các bút toán phải trung thực, rõ ràng, phản ánh đúng, đủ thu - chi, không khai man, khai thiếu, không làm giả chứng từ để biến thủ công quỹ, trung thực sẵn sàng chịu trách nhiệm về những công việc mình thực hiện. Việc tuân thủ ĐĐNN giúp bảo vệ uy tín cá nhân, nâng cao giá trị nghề nghiệp, đồng thời góp phần duy trì sự phát triển bền vững của tổ chức cũng như toàn bộ nền kinh tế [4, tr. 49-53].

Thứ ba, GDĐĐNN tại Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội giúp HS-SV nâng cao ý thức bảo vệ Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội. Trong bối cảnh thế giới có những thay đổi sâu sắc, toàn diện và đặc biệt công nghệ số và trí tuệ nhân tạo là nhân tố quyết định sức mạnh vị thế của một quốc gia, HS-SV nhà trường phải có sự nhạy cảm về chính trị, có năng lực nhận diện, phát hiện, phê phán những quan điểm sai trái, thù địch chống phá Đảng, Nhà nước, giống như họ được trang bị liều “vắcxin” ngăn chặn và xóa bỏ, làm thất bại những âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù, góp phần bảo vệ chế độ XHCN.

Thứ tư, Đạo đức nghề giúp HS-SV khắc phục những sai lầm trong công việc sau này. Nắm vững, hiểu sâu tri thức đạo đức nghề và thực hiện nghĩa vụ đạo đức nghề, HS-SV sẽ có ý thức trách nhiệm hơn khi thi hành nhiệm vụ sau khi tốt nghiệp. Tri thức đạo đức nghề đó sẽ giúp HS-SV nhận thức đúng được việc gì phải làm, không được làm, nên làm và việc không được làm, từ đó giúp các em có hành trang quan trọng bước vào nghề tự tin, vững vàng và trách nhiệm hơn. “Tri thức đạo đức nghề sẽ khắc phục những tiêu cực trong công việc như bè phái, tiêu cực, hách dịch, tham ô, tham nhũng, cửa quyền, gây phiền hà, khó khăn khi thực thi công vụ. Tri thức đạo đức nghề sẽ giúp HS-SV trách nhiệm hơn với nghề, tích cực học tập, tu dưỡng rèn luyện có chuyên môn vững vàng, đáp ứng yêu cầu vị trí việc làm; không gây bè, kéo cách, lợi ích nhóm, mất đoàn kết; không bỏ bê, đùn đẩy công việc; không thoái thác

trách nhiệm...” [5].

2.2. Thực trạng giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội

Giáo dục ĐĐNN cho HS-SV Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội được thực hiện trong suốt quá trình đào tạo, cả trong giờ học lí thuyết và quá trình thực hành rèn nghề, cả trong nhà trường và tại nơi HS-SV thực tập, thực tế, trải nghiệm. Quá trình đào tạo chuyên môn kết hợp với quá trình GDĐĐNN cho HS-SV đúng theo quan điểm chỉ đạo của Đảng, nhà nước như Tổng Bí thư tại Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 nêu rõ, đó là “học đi đôi với hành”, “lí thuyết gắn liền với thực tiễn”, “nhà trường gắn liền với xã hội” để giáo dục nghề nghiệp xứng đáng giữ vai trò then chốt trong phát triển lực lượng lao động kĩ năng cao.

Trong tổng số 92 tín chỉ học tập toàn khóa học trình độ cao đẳng, SV học số giờ lí thuyết/giờ thực hành chiếm tỉ trọng xấp xỉ 30/70 (%) (nghề Kế toán: Lí thuyết 736/2280, thực hành 1488/2280, số tiết còn lại dành cho kiểm tra; nghề Tin học ứng dụng: Lí thuyết 717/2295, thực hành 1513/ 2295, số tiết còn lại dành cho kiểm tra; Điện Công nghiệp: Lí thuyết 678/2325, thực hành 1575/2325, số tiết còn lại dành cho kiểm tra). Thông qua các giờ thực hành, giáo viên thực hiện hướng “cầm tay chỉ việc” cho SV. Những kĩ năng nghề, phẩm chất đạo đức của một người làm nghề sẽ được SV tận mắt chứng kiến và thực hành. Tại năm thứ ba SV có 1 học kì thực tập tại doanh nghiệp, 100% làm việc dưới sự hướng dẫn của các chuyên gia tại doanh nghiệp. Việc đánh giá kết quả cho SV dựa vào ý thức chấp hành nền nếp, kỉ luật lao động và thái độ hợp tác, chất lượng chuyên môn tay nghề của từng em.

Trong nhà trường, văn hóa ĐĐNN trở thành điểm mạnh của nhà trường. Tiêu biểu như 5S trở thành nguyên tắc quy định bắt buộc tất cả HS-SV phải thực hiện tại phòng học lí thuyết, phòng học thực hành và nơi làm việc xưởng sản xuất. Cụ thể của 5S, đó là: 1) Sàng lọc bao gồm: Phân loại những thứ cần thiết/không cần thiết để giữ lại hoặc loại bỏ vật dụng; 2) Sắp xếp: Các thiết bị, vật tư cần sắp xếp sao cho dễ lấy, dễ sử dụng, an toàn đỡ gây lãng phí thời gian tìm kiếm; 3) Sạch sẽ: Thường xuyên lau chùi, dọn dẹp vệ sinh thiết bị, dụng cụ, nơi làm việc để bảo quản tốt nhất các trang thiết bị; 4) Sẵn sàng: Thường xuyên duy trì sự sắp xếp, sàng lọc và sạch sẽ; 5) Sẵn sàng: Luôn tự giác thực hiện sự sàng lọc, sắp xếp, sạch sẽ và sẵn sàng.

Tại phòng thực hành dành cho các nhóm nghề công nghệ như: Ứng dụng phần mềm, Quản trị mạng Máy tính, Tin học Ứng dụng, Đồ họa đa phương tiện; nhóm các nghề kĩ thuật như: Điện Công nghiệp, Điện tử công nghiệp, Kĩ thuật máy lạnh và Điều hòa không khí; nhóm nghề kinh tế như Kế toán... Nội quy nhà trường quy định rõ các công việc trước, trong và sau khi HS-SV thực hành, trách nhiệm của giáo viên hướng dẫn. Đơn cử lấy ví dụ, điều 2 thuộc nhóm 1 quy định trách nhiệm của HS-SV trước khi thực hành có nêu: HS-SV có mặt tại phòng thực hành trước giờ học 5 phút. Trong khi học thực hành, điều 2 có nêu: HS-SV thực hiện đầy đủ nội quy, quy trình sử dụng thiết bị, quy tắc an toàn hoặc điều 5 có nêu: HS-SV không làm việc riêng trong giờ học thực hành. Khi kết thúc thực hành tại xưởng hoặc phòng thực hành, điều 2 thuộc nhóm kết thúc thực hành quy định HS-SV lau chùi, dọn dẹp vệ sinh các thiết bị, dụng cụ, nhà xưởng sạch sẽ.

Với chất lượng đào tạo được xã hội ghi nhận, thời gian qua công tác GDĐĐNN đạt được nhiều kết quả tích cực, góp phần quan trọng vào việc hình thành nhân cách và sự thành công trong sự nghiệp của mỗi cá nhân cũng như cung ứng nguồn nhân lực chất lượng cho sự phát triển bền vững của xã hội. HS-SV Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội hiểu rõ vai trò của ĐĐNN đối với sự thành công của cá nhân và uy tín của tổ chức, ngành nghề; HS-SV được trang bị những chuẩn mực, quy tắc đạo đức xã hội và ĐĐNN, từ đó hình thành hệ giá trị làm nền tảng cho hành vi ứng xử trong công việc và cuộc sống; Quá trình giáo dục giúp HS-SV tu dưỡng các phẩm chất cần thiết như trung thực, trách nhiệm, tôn trọng, công bằng và sự cống hiến, hướng tới trở thành những người lao động mẫu mực; HS-SV không chỉ giỏi về kiến thức, kỹ năng chuyên môn mà còn biết áp dụng những năng lực đó một cách có đạo đức, phục vụ lợi ích chung, có những hành vi và thái độ đúng mực trong mối quan hệ với đồng nghiệp, khách hàng và cộng đồng. Bên cạnh những kết quả đạt được, trong GDĐĐNN cho HS-SV Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội hiện nay vẫn còn tồn tại và hạn chế nổi bật, tập trung vào các khía cạnh sau:

Về nội dung và chương trình đào tạo: Nội dung GDĐĐNN dựa trên giáo dục chuyên môn chuyên ngành, vì vậy, nội dung GDĐĐNN đôi khi còn hạn chế, nặng về lý thuyết, chưa gắn kết chặt chẽ với thực tiễn nghề nghiệp và những tình huống đạo đức cụ thể mà HS-SV nhà trường sẽ gặp phải sau khi ra trường, chưa kịp thời cập nhật những yêu cầu mới về đạo đức trong bối cảnh kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế.

Về phương pháp giảng dạy: Việc thông qua chuyên môn mà GDĐĐNN nên GDĐĐNN chưa chú trọng đến việc hình thành các kỹ năng cần thiết như: Kỹ năng ra quyết định đạo đức, kỹ năng đối mặt với áp lực công việc, với thách thức đạo đức ở mức độ có kiểm soát và không kiểm soát, kĩ năng giải quyết các tình huống đòi hỏi đạo đức nghề nghiệp ưu tiên hàng đầu... Việc đánh giá kết quả học tập môn học hoặc phần kiến thức liên quan đến ĐĐNN chưa thực sự hiệu quả, đôi khi chỉ mang tính hình thức, không phản ánh đúng sự chuyển biến về nhận thức và hành vi đạo đức của HS-SV.

Về phía giảng viên và môi trường đào tạo: Một số giảng viên trong quá trình giảng dạy chú trọng công tác truyền đạt chuyên môn mà chưa chú ý nhiều đến GDĐĐNN cho HS-SV. Môi trường học tập đôi khi còn nặng về công tác quản lý, kiểm tra, kiểm soát theo quy định quy chế, chưa có môi trường để HS-SV phát huy tính tự giác trong học tập và rèn luyện đạo đức.

Về phía HS-SV: Do tuổi đời còn trẻ, chưa có trải nghiệm nghề nghiệp, một bộ phận HS-SV vẫn còn nhận thức hạn chế về tầm quan trọng của ĐĐNN, coi nhẹ vai trò của đạo đức trong sự thành công lâu dài của bản thân. Một bộ phận HS-SV “thờ ơ” với việc học, học tập theo kiểu đối phó, miễn là qua môn chứ không có ý chí lập thân lập nghiệp dựa trên nghề mình theo học...

2.3. Giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội

2.3.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy Đảng, các cấp lãnh đạo của các tổ chức trong công tác giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên

Nhà trường cần đặt vấn đề GDĐĐNN cho HS-SV là nhiệm vụ chính trị ngang tầm với nhiệm vụ giảng dạy chuyên môn. Phải thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh “ vì lợi ích trăm năm trồng người” nhưng công tác trồng người phải lấy “Đức là gốc rễ”, bởi “ có tài mà không có đức là người vô dụng”. Đạo đức chính là nhân cách, uy tín của một người làm nghề, quyết định sự thành công thịnh vượng trong tương lai các em như cha ông ta thường căn dặn “*Có Đức mặc sức mà ăn*”, “*Những người đạo đức hiền hòa, Đi đâu cũng được người ta tôn thờ*”. Thông qua các nghị quyết của Đảng ủy, nội dung GDĐĐNN được thể hiện và tiến hành triển khai đến các cấp lãnh đạo chính quyền, đoàn thể nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp.

2.3.2. Nâng cao nhận thức của giáo viên trong công tác giảng dạy, giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên

Việc giảng dạy các học phần có ý nghĩa khác nhau trong việc hình thành các phẩm chất ĐĐNN cho HS-SV. Đối với môn học chuyên ngành việc lồng ghép các nội dung GDĐĐNN làm cho nội dung các học phần thêm phong phú, không xa rời thực tiễn sinh động, từ đó HS-SV sẽ nắm được mặt tích cực và tiêu cực từ bên ngoài tác động vào nhân cách nghề nghiệp của mình. Đối với môn Giáo dục chính trị, lồng ghép các nội dung GDĐĐNN sẽ giúp HS-SV nhận thấy rõ vị trí, vai trò của ĐĐNN, thấy được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước và xã hội đối với nghề nghiệp [6, tr. 37]. Mỗi giáo viên không chỉ là người thầy mà là những tấm gương sáng về phẩm chất ĐĐNN. Về sự cần, kiệm, liêm chính, về tác phong công nghiệp, về ý thức tổ chức, về nhân cách và uy tín cá nhân. Bởi “*một tấm gương sáng còn hơn ngàn lời hùng biện*”. Đôi khi lí thuyết sách vở vẫn còn xa xôi, trừu tượng nhưng việc làm cụ thể của giáo viên lại ghi đậm dấu ấn trong lòng người học.

2.3.3. Tăng cường giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên thông qua hoạt động thực tập trải nghiệm tại các cơ quan, tổ chức và doanh nghiệp

Việc bố trí học kì thực tập ở học kì 5 thuộc năm thứ 3 cho SV với thời lượng 10/92 tín chỉ là tương đối lớn (chiếm 10,86 %). Đối với HS-SV thực hiện thực tập tại các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp vừa là mục đích, nội dung, vừa là phương tiện để trau dồi ĐĐNN. Trong quá trình làm việc và trải nghiệm thực tế, HS-SV sẽ hiểu rõ những phẩm chất ĐĐNN mà thầy cô đã giảng dạy trên lớp và sẽ tự đúc rút ra những phẩm chất ĐĐNN.

2.3.4. Phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao lồng ghép giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên

Công tác Đoàn và phong trào thanh niên có một ảnh hưởng rất lớn tới chất lượng giáo dục, đào tạo nói chung và tới việc hình thành xây dựng các phẩm chất ĐĐNN cho HS-SV nói riêng. HS-SV ngoài thời gian lên lớp, thay vì ôm điện thoại nhiều giờ trong ngày, sống trong môi trường ảo thì việc tham gia các hoạt động vui chơi giải trí, văn hóa văn nghệ, thể dục thể thao sẽ giúp các em hoàn thiện thể chất, cân bằng tinh thần, đoàn kết, gắn bó, tính tập thể cao. Chỉ những khi tham gia hoạt động vui chơi các em mới có dịp trao đổi tâm tư, nguyện vọng, sống thật với hoàn cảnh, hiểu rõ nhau hơn. Với vai trò như vậy, các hoạt động Đoàn cần lồng ghép nội dung, tinh hưởng ĐĐNN mà SV theo học để làm sống động và định hướng phẩm chất đạo đức ở các em. Tạo ra những sân chơi vừa vui, vừa bổ ích, thiết thực đúng mục tiêu đào tạo của nhà trường. Hoặc các hoạt động Đoàn cần lồng ghép các nội dung, tinh hưởng ĐĐNN, mở ra các cuộc thi trong đồng đảo HS-SV để các em tham gia [7].

2.3.5. Phối hợp tốt công tác quản lý giữa gia đình, nhà trường và doanh nghiệp trong giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho học sinh, sinh viên

Khi cơ chế thị trường cùng với sự bùng nổ của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 và mục tiêu giáo dục hướng tới sự phát triển bền vững thì việc phát huy công tác quản lý giữa gia đình, nhà trường và doanh nghiệp là một nguyên tắc có ý nghĩa hết sức quan trọng, giúp HS-SV biến quá trình GDĐĐNN thành quá trình tự giáo dục, tự rèn luyện. Để phối hợp hiệu quả công tác GDĐĐNN cần có sự liên kết chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và doanh nghiệp thông qua các hoạt động chung như trao đổi thông tin, xây dựng chương trình đào tạo thống nhất và tạo điều kiện cho các em trải nghiệm thực tế. Sự phối hợp này tạo ra môi trường giáo dục đồng bộ, giúp HS-SV tiếp thu giá trị ĐĐNN một cách toàn diện, từ đó xây dựng nhân cách và kỹ năng cần thiết cho tương lai.

3. Kết luận

Luật Giáo dục năm 2019 khẳng định: “Mục tiêu giáo dục nhằm phát triển toàn diện con người Việt Nam có đạo đức, tri thức, văn hóa, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp; có phẩm chất, năng lực và ý thức công dân; có lòng yêu nước, tinh thần dân tộc, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và CNXH; phát huy tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân; nâng cao dân trí, phát triển nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế”. ĐĐNN là nhân tố cơ bản có vai trò quyết định nhất đến sự thành công trong hoạt động nghề nghiệp của mỗi con người vì sự phát triển và tiến bộ của nhân loại. Đánh mất ĐĐNN là con người đã đánh mất giá trị tồn tại đích thực của bản thân, bởi vì chỉ có thông qua hoạt động nghề nghiệp con người mới khẳng định được vị trí, vai trò của mình trong xã hội. Do vậy, GDĐĐNN cho HS-SV Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội chính là để hình thành nhân cách nghề nghiệp của mỗi chủ thể, hướng con người vươn tới những giá trị chân, thiện, mỹ trong hoạt động nghề nghiệp.

Tài liệu tham khảo

- [1] Hoàng Phê (chủ biên, 2011). *Từ điển tiếng Việt*. NXB Đà Nẵng.
- [2] Hội Khoa học Tâm lý - Giáo dục Việt Nam (2019). *Nhà trường, gia đình và xã hội với giáo dục đạo đức công dân cho học sinh, sinh viên trong bối cảnh hiện nay*. Hội thảo khoa học toàn quốc về giáo dục đạo đức công dân cho học sinh, sinh viên, Bạc Liêu.
- [3] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 11, 2011). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr. 401.
- [4] Lê Thanh Thập (2005). *Về đạo đức nghề nghiệp*. Tạp chí Triết học, số 6 (169) tháng 6.
- [5] Nguyễn Huy Phòng (2013). *Đạo đức nghề nghiệp trong kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế*. Nguồn: <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/hoat-ong-cua-lanh-ao-ang-nha-nuoc/-/2018/22482/dao-duc-nghe-nghiep-trong-kinh-te-thi-truong-va-hoi-nhap-quoc-te.aspx>, ngày 13/7/2013.
- [6] Phạm Tất Dong (chủ biên, 2005). *Giáo dục hướng nghiệp*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [7] Trần Hải Minh (2020). *Giáo dục đạo đức nghề nghiệp - Một số vấn đề lý luận*. Nguồn: <https://www.giaoducquocte.vn/nghien-cuu-khoa-hoc/cong-trinh-nghien-cuu-khoahoc/giao-duc-dao-duc-nghe-nghiep/>, ngày 21/12/2020.